BELLTALL

NÚM. 114
HIVERN 2019

ASSOCIACIÓ DE VEÏNS I AMICS DE BELLTALL

Amb el suport de:
Diputació Tarragona

EDITORIAL

Benvolguts belltallencs i belltallenques.

Aquesta edició de la revista conté una cosa especial, per l'estat d'excepcionalitat que tots estem patint, especialment trista degut als esdeveniments.

Hem hagut de patir la pèrdua d'alguns veïns i veïnes del poble, avis i àvies que tots estimàvem i trobarem a faltar.

També afegir que donades les circumstàncies ens hem vist forçats a cancel·lar les activitat previstes per Setmana Santa, així com una calçotada programada conjuntament amb l'associació de Passanant passades les festes de Quaresma.

Malgrat la situació que estem vivint, afrontarem amb il·lusió i ànims les perspectives de futur pel bé de la comunitat, ja que tenim previstes altres activitats de cara a l'estiu que desitgem que es puguin dur a terme.

Personalment, agraeixo a l'equip de govern municipal l'atenció i dedicació que ha esmerçat cap a la gent resident a Belltall, ajudant en totes les necessitats que els qui es van quedar al poble a passar el confinament.

Vindran temps millors! I els viurem plegats.

Josep Berengué Miró
President Associació de Veïns i Amics de Belltall

Edita

Associació de Veïns i Amics Belltall

Coordinador:
Junta directiva de l'Associació

Si voleu fer arribar les vostres col·laboracions, adreceu-les a:
Revista BELLTALL. Plaça de l'Església 4. 43413 Belltall

Correu electrònic:
belltall@tinet.cat

Preu 0.60 €

www.belltall.net

Publicació trimestral de l'Associació de Veïns i Amics Belltal

Disseynat per TIMIT 2003 SL
www.timit2003.net

SUMARI

Actualitat: *Dinar groc*	3
Actualitat: *Reis Mags d'Orient*	4
Actualitat: *Confinament*	5
La primavera ha fet el seu curs	6
La tristesa d'un poble	7
La veu del poble: Entrevista ala Fina Berenguer, de Ca la Rosa	9
Celebració del 150 aniversari de l'església	11
Joaquim Torres Martí, sempre en el nostre record	13
Safareig	15
No ets de Belltall si no...	15

ACTUALITAT

Pau Tous Berengué de Cal Banyeta

DINAR GROC

Dissabte 4 de Gener ens varem trobar a la sala de Belltall per compartir un dinar solidari en favor de les persones preses i els represaliats a causa de la sentència per les manifestacions del procés català.

Abans de dinar, el cantautor de Térmens Albert Martí ens fa obsequiar amb una xerrada explicant la seva pròpia experiència de detingut i empresonat per la causa de manifestar-se.

Reis Mags d'Orient

A les set de la tarda del dissabte 4 de Gener varen arribar ses majestats d'Orient per oferir els regals als més menuts i als qui no ho som tant.

Van ser rebuts amb aquestes paraules:

Benvinguts Majestats d'Orient, savis i sàvies del món. Un altre any ens ompliu d'il·lusió amb la vostra presència, sabem que esteu molt enfeinats i us agraïm el privilegi que ens concediu al començar a repartir els regals a Belltall.

Ens feu viure, per uns moments, que tot és possible! Si la gent, que té poder de govern, veies el que representeu de ben segur que el nostre país seria exemple en harmonia i convivència. Però, com la ignorància és molt atrevida, la seva gestió s'ha quedat ancorada uns quants segles enrere i per això tenim gent que no saben on anar per poder viure, nois i noies sense mitjans per adquirir valors, i gent innocent mancada de llibertat.

De la presó de Lledoners, lloc que tots coneixem, ens envien aquestes paraules per donar-nos coratge i ens esperonen a lluitar per la nostra terra de manera pacífica. Les volem compartir amb vosaltres Majestats, savis i sàvies:

Aquesta immensa onada de llibertat i d'esperança és imparable. Perquè l'esperança és més poderosa que la por. Perquè després de nosaltres sempre en vindran més. No hi ha prou presons per tancar l'anhel de llibertat d'un poble.

CONFINAMENT

Com és sabut per tots, des del 14 de març estem confinats a casa, l'Ajuntament ha fet tot i més per poder portar la situació amb seguretat i precaució. Una de les mesures ha estat la desinfecció dels carrers del municipi.

Malgrat les limitacions socials i que molta gent no ha pogut venir a Belltall, la primavera ha fet el seu curs.

LA TRISTESA D'UN POBLE

En les darreres setmanes, molta gent de Belltall ha perdut la vida, la majoria d'ells a causa de la pandèmia del coronavirus. La mort s'ha concentrat, sobretot, en les padrines i els padrins. I molts d'ells han mort sols, en hospitals o residències, sense la companyia dels seus familiars. En aquests moments, no podem fer res més que manifestar el nostre sincer condol a totes les famílies afectades. Més enllà del dolor dels parents més propers, la gent de Belltall ha sentit com a seves totes aquestes morts. Les expressions de dol i de companyonia que s'han expressat a la nostra pàgina de Facebook cada vegada que havíem d'anunciar el traspàs de les nostres veïnes i dels nostres veïns ha estat corprenedora. Els qui són al poble, escoltaven les campanes de l'església tocar a morts; i ràpidament les notícies tristes s'escampaven entre els qui han passat el confinament a Belltall i els qui estaven lluny d'allà.

Jordi de cal Trumfet

A mode d'homenatge, volem dir els noms de les persones que han marxat (i ho il·lustrem amb les poques fotografies que hem pogut obtenir d'urgència).

L'Agustí de ca l'Agustí i el Carlos de ca la Carme el fuster jugant a la butifarra al Feliuet

Sempre en la nostra memòria:

- Magdalena Amenós Fabregat, la Malena de cal Pau (filla de Cal Tomàs)
- Agustí Berengué Miró, de ca l'Agustí
- Maria Berenguer Sans de Ca la Rosa
- Carlos Fernández Pérez, el Carlos, de Ca la Carme el Fuster
- Jordi Manasanch Deunosajut, el Jordi de cal Trumfet
- Ramona Miró Farré de cal Ferreret
- Joan Berengué Roset de Cal Domingo
- Manel Fornos Rosell de ca la Remei

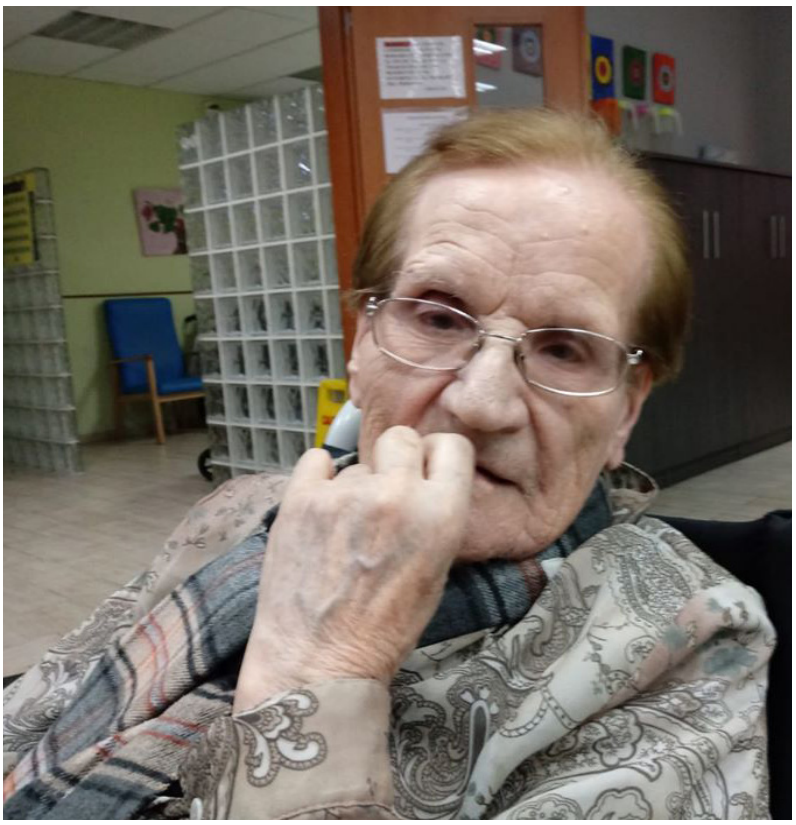

Ramona Miró, de cal Ferreret

LA VEU DEL POBLE

Entrevista la Fina Berenguer, de Ca la Rosa

Mireia Sangenís de Ca la Rosa

Aquesta és una entrevista feta en ple confinament a causa de la pandèmia Covid-19. És feta, doncs, en viu i en directe sense moure'ns de casa. Entrevistem la Fina de ca la Rosa, una professora de llengua que viu a Belltall, i que ens repassa el seu àlbum de records del poble.

On vas néixer i quan?
Vaig néixer a la clínica Monegal de Tarragona, l'any 1963. Quan dic l'any, molta gent em diu: "l'any de la mort de Kennedy!"; a mi, m'agrada respondre: "i de la publicació de la cançó *Al vent*, de Raimon, o l'any que es va acabar el *Diccionari català-valencià-balear*, o l'any que va néixer l'escriptor Joan-Lluís Lluís, o l'any que es va inaugurar el camp de futbol de Belltall... s'ha de tirar cap a casa!

Què recordes, dels teus anys de nena, del poble?
Jugar al carrer! Aquest és el record que tinc a la primera línia de la memòria: ens anàvem a buscar per les cases: les portes eren obertes, cridàvem i pujàvem (ens movíem per les cases com si fóssim de la família, unes cases que feien olor d'estable, quan entraves, i de foc de llenya quan pujaves a dalt), i sortíem a jugar a uns carrers plens de terra i de pedres, que ens mantenien els genolls amb sang o crostes, segons el temps que fes de la darrera caiguda. Si era a la tarda, berenàvem pel carrer (pa amb xocolata, pa amb vi i sucre, pa amb plàtan xafat, pa amb cansalada... o coca de Montblanc, de vegades). A part del carrer, moltes vegades les famílies ni sabien on érem: a la font de baix, a la Sirolla, a rondar algun cirerer, o vés a saber!
Però també tinc records d'estudi (jo vaig ser aquí a Belltall fins a 2n de primària, no vaig viure el posterior tancament de l'escola): el mes de Maria (*Veniid y vaamos toodos...*), els pupitres vells (on sèiem els petits) i les taules noves (on seien els grans), el pati dels nens (l'espai gran, per jugar a futbol) i el de les nenes (l'espai petit, per jugar a corda, a gomes...), tot l'ensenyament en castellà...

I recordo anar a comprar a cal Maginet o a cal Cuixela, o la pesseta dels diumenges per comprar un *polo* de taronja a cal Feliuet, i jugar molta colla de gent a les escoles...

Què fèieu, les criatures dels teus anys?
A part de jugar molt, com et deia, ens feien anar a missa els diumenges, i a les processons i a tots els actes religiosos que ens caiguessin. A casa, de petita, no recordo que ens fessin ajudar gaire: al temps dels alls totes les mans eren bones, però anar a arrencar-los no ens ho manaven fins que érem més joves. I ajudàvem quan es matava el tocino, que també calia l'ajut de tothom.

I després, de més grans?
Quan anaves creixent ja començaves a veure què era la feina en una casa de pagès: a l'època dels alls et cridaven, sense pietat, que encara era negra nit, per anar a arrencar. I tota la feina posterior que porten els alls. El temps d'oci era una altra cosa: hi havia el Fòrum, això aquí a Belltall era un fenomen. Quan eres més jove, miraves amb enveja tots els més grans que eren dins i feien sopars, escoltaven música... fins a certa edat no hi tenies entrada. Una altra cosa que es feia molt era el teatre: del meu record, hi havia la Dolors de cal Joan

del Bisbe, la Rosa Maria de cal Banyeta, el Josep Maria de ca l'Amàlia, el Ramon de ca l'Anton... tota una colla de gent que passaven davant, algú triava l'obra i cada any se'n feia una (també desitjaves poder intervenir-hi), i es feien pastorets... També recordo les escales en *hi-fi* (si ara en poguéssim veure vídeos, riuríem molt). Quan a casa et deixaven, podies sortir el diumenge per anar amb els més grans a la discoteca (als "Candys" a Tàrrega, o al "Big-Ben" a Mollerussa)...

Altres coses que recordo: anar a trucar a l'únic telèfon del poble (cal Roig), o que el Ramon o la Ramona et vinguessin a avisar que t'havien trucat; i els pregons: el Llorenç o la Tereseta de cal Fuster, avisant pel carrer que hi havia el Borràs de Santa Coloma o el de la verdura; i el pastisser de Ciutadilla que despatxava el pa on hi havia hagut les escoles, amb una balança i et feia el pes moltes vegades amb un llonguet boníssim!; i el campaner, el Joan de cal Balagno, que marcava el pas del dia i els tocs de la mort... i tants records!

La Fina Berenguer, de Ca la Rosa

I de gran, què ens pots explicar?
Jo vaig anar a estudiar fora: vaig fer Filologia Catalana a Tarragona i vaig treballar vuit anys al Pirineu (el Pont de Suert, Vielha i Esterri d'Àneu), fins que vaig baixar a la plana i vaig treballar a Bellcaire, Lleida, Tàrrega, Agramunt... és a dir, que porto molts quilòmetres a l'esquena!, i ara fa uns quants anys que sóc al mateix institut, a Tàrrega. Això vol dir que fa vint-i-tres anys que ens vam instal·lar a Belltall, i dels anys anteriors m'he perdut de viure el que passava a Belltall, el dia a dia, ja que quan era al Pirineu només venia els caps de setmana. En els anys que fa que vivim a casa, hem vist davallar el poble, hem vist morir molta gent, hem vist tancar moltes cases. Ara tenim un poble fantàstic: ben comunicat per carretera, els carrers arreglats, connexió a internet, les cases fan goig, tenim servei de pa, de butà, de metge... i som poca gent per disfrutar-ho.

Què t'agrada i què no t'agrada de Belltall?
Me n'agraden moltes coses, si no, no hi viuria: la tranquil·litat, la gent, el paisatge, el clima... no me n'agrada la despoblació. I ja sé que és un fenomen general, que és molt bonic *anar* al poble, però poca gent està disposada a estar-s'hi, a gaudir de la pau. Jo vaig a Tàrrega cada dia, la majoria de dies, dos viatges (que són quatre vegades per 17 quilòmetres), i és acostuma-s'hi. És plantejar-se les coses d'una altra manera, a nivell personal i a nivell familiar.

Com veus el futur del poble?
Ara mateix, no li veig futur.

Doncs deixem la Fina amb els seus papers i ens quedem amb les fotos que ens ha ensenyat dels seus records... i la poca perspectiva de futur que veu per al poble. I continuem amb el confinament.

En el número anterior s'havien d'haver publicat dos articles del Josep Miró, de ca l'Ignasi, un sobre els 150 anys de la nostra església i la vinguda del bisbe de Tarragona al poble, i un altre sobre la figura del Joaquim Torres, primer president de la nostra associació. Demanem excuses al Josep i a tots els lectors per la nostra desorganització.

Celebració del 150 aniversari de l'església

El diumenge 6 d'octubre, l'església de Belltall celebrà el 150è aniversari amb una missa commemorativa que presidí l'Arquebisbe de Tarragona Joan Planellas acompanyat d'altres sacerdots entre els quals hi havia l'actual rector Mn Joan Costa i Mn Joan M. Anglès, que aviat el substituirà com a rector. Tasca que compartirà, en paraules de l'arquebisbe, amb Mn Lluís Noguero.

En l'homilia Joan Planellas es referí al segle i mig del temple, edificat sobre pedres velles, però que ha viscut amb l'escalf de les pedres vives que hi han deixat les diferents generacions de cristians de Belltall. S'hi han celebrat actes religiosos i també culturals. Molts estretament lligats a la vida de les persones (batejos, casaments, comiats,...)

En finalitzar l'eucaristia l'arquebisbe felicità els assistents i agraí la presència de representants municipals amb l'alcalde del municipi Magí Ninot i la regidora Míriam Berengué.
Es clogué l'acte amb un refrigeri a l'entrada de l'església.

Joaquim Torres Martí, sempre en el nostre record

El dijous 18 d'octubre, va morir a Valls, on tenia la seva residència habitual, el nostre amic i veí Joaquim Torres Martí.
Tenia 73 anys. Els darrers anys la seva salut s'havia anat deteriorant.

A Belltall, parlar del Joaquim és parlar de compromís amb el poble. A mitjans dels anys 80 van comprar una casa al carrer Sant Roc, cal Martí Vell. Amb altres veïns fou impulsor de l'Associació de Veïns de Belltall. L'any 90 es constituí de manera legal. A Belltall hi vivien una seixantena de persones. Torres va fer la proposta d'ampliar el nom de l'entitat veïnal a Amics de Belltall. D'aquesta manera podrien sentir-se de l'Associació no només el veïnat i els qui hi tenien casa com a segona residència sinó que també s'hi podien afegir totes aquelles persones que tenien i compartien amb Belltall un vincle familiar, històric, afectiu... L'afegit d'Amics, que és un cas ben singular en el nom de les AA VV, fou, vist després el resultat, tot un èxit. Al cap d'un any , EL 1991, ja es comptava amb 131 associats; l'any 2000, se'n superaren els 200.

Elegit President des de la seva creació i al llarg de tretze anys (1990-2003) la Junta Directiva que va presidir, es van impulsar i portar a terme molts projectes assumits per l'entitat i d'altres amb estreta col·laboració amb l'Ajuntament que en aquells anys presidia el recordat Ramon Aloy. El punt primer dels estatuts de l'Associació diuen

que la seva finalitat és cercar el benestar de Belltall. I Joaquim Torres ho tingué sempre ben present en els projectes que anualment es presentava en les Assemblees Generals de l'Associació.

Entre d'altres iniciatives podem recordar: revista Belltall. Retolació amb plaques de ceràmica del carrers i places de Belltall. Reivindicació de la portada d'aigües des de Saladern i acabar amb la manca d'aigua potable, sobretot als estius. Col·locació d'una barana al perímetre interior del Passeig de l'Om. Primer pas d'un projecte que seria més ambiciós en el futur: remodelació i urbanització del Passeig de l'Om. Recuperació dels antics rentadors i de la Font de Baix com a espai de lleure i trobada, Restauració de la Creu de Terme. Divulgació del patrimoni arquitectònic rural amb les cabanes de volta del terme. Obres de l'Antic Fossar. Projecte promogut durant anys. Belltall comptà amb una nova plaça. Conferències, concerts, caminades, biblioteca,... i una proposta que Joaquim Torres impulsà especialment. El municipi passà a denominar-se Passanant i Belltall.

El recordarem pel entusiasme amb què sempre assumia els reptes que es proposaven des de l'Associació, treballador infatigable, una gran persona i amic que sempre recordarem.
El nostre més sentit condol a la seva muller, Paquita, filles i resta de la família.

Descansi en pau.

SAFAREIG

EL FANTASMA DEL BOSC D'EN ROS

Aquest fantasma se sent abatut, aixafat, esmaperdut, no hi ha paraules per a expressar-ho. En el número anterior lamentava el traspàs del Jaume de cal Bisbe, però des d'aleshores que el poble s'ha vist acarnissat per aquest coi de virus i moltes padrines i padrins han marxat. Qui sap si l'esperit d'algun d'ells em vindrà a fer companyia. Però ja entenc que la tristesa dels qui quedeu al poble ha de ser gairebé corpòria. Cal mirar endavant. I que ho digui jo, un espectre, ja té mèrit.

Tot i la solitud d'aquests dies de confinament, jo he continuat passejant-me pels carrers i fins i tot per les cases de Belltall. I he vist coses que vosaltres no sabreu i que no us explicaran. Unes són poc edificants: he vist molta gent que se saltava el confinament de les més variades maneres, ai las!. Sí, noies i nois, us he vist! Però no us heu de preocupar, que els fantasmes no tenim esperit de delators. Sort que les vostres imprudències no han causat cap contagi.

Però també he vist coses molt maques. A les ciutats, sortien a aplaudir molt massivament la gent de la sanitat que, amb la pandèmia, han tret el millor d'elles i d'ells, professionalment i humana. Al poble també es percebia una preocupació pels veïns i es trucaven els uns als altres per saber com es trobaven. I el Magí, l'alcalde, anava casa per casa de tots els pobles del municipi repartint mascaretes i atenent a la gent; em sembla que el Pau de cal Porxo ho va fer a Belltall, però aquell dia no hi era, que a mi ningú és capaç de confinar-me.

No sabem què passarà en els propers mesos. Em sembla que no tindrem ni festa de l'all ni festes majors i haurem d'anar amb molta cura perquè el virus aquest ha vingut per quedar-se, i les vacunes trigaran a arribar. Ens ho hem de prendre amb calma.

I acabem amb una nota d'humor. Els de cal Porxo, poques setmanes abans que comencés tota l'escalada de confinaments, van xocar contra un senglar a la recta de Tàrrega, a prop de la Portella. Els ocupants espantats i poca cosa més. El cotxe, esgarriat. La cosa és que fa deu anys els va passar el mateix. Sembla que tenen predisposició per la caça del senglar amb automòbil. No, és broma. A més, n'han après, aquesta vegada tenien el cotxe assegurat i el tindran com nou.

NO ETS DE BELLTALL SI NO...

- has pujat al trenet de la Festa Major
- has ballat el ball del fanalet
- has mirat un partit del Barça a cal Feliuet
- t'han fet por els *negritos* de petit
- tens la tovallola de "El Periódico"
- has trencat l'olla als jocs de cucanya
- has anat a berenar a la Font de Baix
- has enforcat
- has anat de festa als pobles veïns
- has beneït la bicicleta
- has jugat a *polis* i *cacos* de nit
- t'has afartat al vermut de la Festa Major
- t'han preguntat de quina casa ets
- has jugat a la botifarra
- has anat a Rocallaura caminant
- has viscut el Fòrum
- has anat a la piscina de Nalec
- t'ha despertat el pastisser
- has anat els dilluns a mercat a Tàrrega
- has anat tot l'estiu amb els genolls pelats

BELLTALL

ASSOCIACIÓ DE VEÏNS I AMICS DE BELLTALL

Amb el suport de:

Diputació Tarragona